

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д.пс.н. Майяна Милчева Митевска
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.2. Психология
докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“

Автор: Петрула Христос Бенцу

Тема: Изпитна тревожност и копинг стратегии при ученици от 13 до 15 години със и без дислексия

Научен ръководител: проф. д-р Станислава Стоянова

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № РД-1702 от 18.09.2024 г. на Ректора на Югозападен университет “Неофит Рилски“ (ЮЗУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Изпитна тревожност и копинг стратегии при ученици от 13 до 15 години със и без дислексия“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“. Автор на дисертационния труд е Петрула Христос Бенцу, научен ръководител проф. д-р Станислава Стоянова.

Представеният от Петрула Христос Бенцу комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ЮЗУ, включва следните документи:

- молба до Ректора за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;
- автобиография в европейски формат;
- протокол от катедрения съвет, свързан с докладване на готовността за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;

Докторантът е приложил 4 броя публикации.

2. Актуалност на тематиката

Темата за изпитната тревожност и стратегиите за справяне при ученици със и без дислексия е изключително актуална и интересна поради няколко причини: *Разбиране на тревожността при хора с дислексия:* Дислексията е неврологично разстройство, което засяга способността за четене, писане и произношение. Хората с дислексия могат да се сблъскат с конкретни предизвикателства по време на изпити, и разбирането как тревожността влияе на тяхното представяне е от съществено значение. *Стратегии за справяне:* Изследването може да очертае стратегиите, които хората с дислексия използват за справяне с тревожността, както и разликите в сравнение с хората без дислексия. *Подкрепа в образованието:* Разбирането как тревожността влияе върху образователните резултати може да помогне за разработването на по-добри образователни практики и осигуряване на ефективна подкрепа за хората с дислексия. *Емоционално здраве:* Разбирането на факторите, свързани със стреса по време на изпити, може да помогне за насърчаване на емоционалното здраве и благополучие на учениците.

Тази тема има значителен принос за образованието и психологията чрез подобряване на разбирането и подкрепата за ученици с различни образователни потребности.

3. Познаване на проблема

Темата на дисертационния труд „Изпитна тревожност и копинг стратегии при ученици от 13 до 15 години със и без дислексия“ е особено релевантна в съвременния контекст поради значимостта на тревожността и стратегиите за справяне в образователния процес. Изпитната тревожност е форма на ситуативна тревожност, която може да окаже сериозно въздействие върху академичните резултати и емоционалното благополучие на учениците, особено на тези със специфични нужди като дислексия. Разбирането на връзката между дислексията и тревожността е ключово за разработването на подходящи образователни и психологически интервенции, които да подпомогнат учениците в тяхното справяне със стреса по време на изпити.

Този изследователски проблем е важен, тъй като тревожността може значително да повлияе върху представянето на учениците на изпити, а наличието на специфични образователни потребности като дислексия може допълнително да засили този ефект. Затова е необходимо изследване на изпитната тревожност при ученици с и без дислексия, което да предостави информация за разликите в техните копинг стратегии и да помогне за адаптиране на подходите за подкрепа в учебния процес.

Основната цел на дисертацията е да проучи изпитната тревожност и стратегиите за справяне (копинг стратегии) при ученици на възраст 13–15 години със и без дислексия. Целта включва изследване на възможните разлики в нивата на тревожност и стратегиите за

справяне при двете групи ученици, както и връзката между дислексията и използваните методи за справяне с изпитния стрес.

За постигане на основната цел са поставени следните задачи:

1. Да се изследват нивата на изпитна тревожност при ученици със и без дислексия.
2. Да се идентифицират и анализират копинг стратегиите, които учениците използват за справяне с изпитната тревожност.
3. Да се сравнят нивата на тревожност и стратегиите за справяне между двете групи – ученици с и без дислексия.
4. Да се предложат препоръки за разработването на подходящи образователни програми и методи за подкрепа на ученици с дислексия по отношение на изпитната тревожност и копинг стратегиите им.

Тези цели и задачи са тясно свързани с актуалните проблеми в областта на образователната психология и са от голямо значение за разработването на ефективни стратегии за справяне с тревожността сред учениците.

4. Методика на изследването

Изследването, представено в дисертационния труд на Петрула Христос Бенцу, използва следните основни методи:

1. **Въпросници:** Използвани са личностни въпросници и анкети за измерване на нивата на изпитна тревожност и копинг стратегии сред ученици от 13 до 15 години със и без дислексия. Тези въпросници са адаптирани, за да бъдат приложими и разбираеми за целевата група.
2. **Извадка:** Проучването е проведено в Гърция с напречен срез (cross-sectional design), като включва ученици с и без дислексия. Важно е да се отбележи, че напречният срез е метод, който дава моментна снимка на групите по време на проучването.
3. **Статистически анализ:** След събиране на данните чрез въпросниците, те са подложени на статистическа обработка, използвайки програми като SPSS за анализ на различията между групите. Анализите включват:
 - **Дескриптивна статистика** за описание на основните характеристики на участниците.
 - **Сравнителен анализ** между групите с дислексия и без дислексия.
 - **Корелационен анализ** за изследване на връзките между нивата на тревожност и копинг стратегиите при двете групи.

Хипотезите в изследването са свързани с очакването, че има значими разлики в нивата на изпитна тревожност и използваните копинг стратегии между учениците със и без дислексия.

1. **Хипотеза 1:** Учениците с дислексия ще проявяват по-високи нива на изпитна тревожност в сравнение с учениците без дислексия. Използването на въпросници и статистически анализи позволява тестването на тази хипотеза чрез сравняване на резултатите на двете групи.

2. **Хипотеза 2:** Учениците с дислексия ще използват различни копинг стратегии в сравнение с тези без дислексия, като вероятно ще разчитат повече на стратегии, свързани с избягване или пасивни начини на справяне. Изследването на копинг стратегиите чрез въпросниците и последващите анализи помагат да се потвърди или отхвърли тази хипотеза.

3. **Хипотеза 3:** Съществува връзка между нивото на изпитна тревожност и вида на копинг стратегиите, използвани от учениците. Корелационният анализ е съответен за тестването на тази хипотеза, като се изследват отношенията между тревожността и копинг стратегиите.

Методологията на изследването е прецизно съобразена с формулираните хипотези, което осигурява необходимата статистическа основа за потвърждаване или отхвърляне на предполагаемите разлики и връзки между двете изследвани групи.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд на Петрула Христос Бенцу се фокусира върху темата за изпитната тревожност и копинг стратегиите при ученици със и без дислексия. Трудът включва детайлно проучване на тези два аспекта сред ученици на възраст 13–15 години. Изследването е изключително важно поради нарастващата необходимост от разбиране на специфичните образователни и психологически потребности на децата с дислексия, както и възможността за подобряване на образователните методи и подходи.

Дисертацията е структурирана в увод, три глави, изводи и заключение, включително програма за насърчаване на психосоциалното благополучие и академичните постижения на учениците в тази възрастова група. Текстът е в обем от 182 страници, съдържащи 6 фигури и 34 таблици, които илюстрират и анализират събраните данни и резултати. В цитирания списък с литература има 276 заглавия, което показва задълбоченост в теоретичната и емпиричната подготовка на труда.

Оценка на дисертационния труд

1. **Структура и съдържание:** Дисертацията е добре структурирана и логично организирана, като започва с теоретична рамка, последвана от методологическа част и детайлно разглеждане на резултатите. Включената програма за насърчаване на психосоциалното благополучие показва практическа насоченост и възможност за приложение на резултатите в образователни и терапевтични практики.

2. **Анализ и резултати:** Статистическият анализ на данните е проведен прецизно, като са използвани съответни методи за сравнение и оценка на резултатите. Изследването

предоставя нови данни за различията в изпитната тревожност и копинг стратегиите между учениците със и без дислексия, както и за връзката между тези две променливи.

3. **Цитирана литература:** Широкият кръг от използвани източници, както на гръцки, така и на английски език, показва задълбоченост в изследователската работа и познаване на съвременните теории и изследвания в областта.

Научни и приложни приноси

1. **Новаторски подход:** Един от най-съществените научни приноси на този труд е изследването на специфична група – ученици с дислексия, и анализът на техните нива на изпитна тревожност и копинг стратегии. Това е особено значимо, тъй като тази група не е често обект на подобни изследвания.

2. **Практически приложения:** Разработената програма за насърчаване на психосоциалното благополучие и академичните постижения може да бъде директно приложена в училищна среда, като предлага конкретни стратегии за работа с ученици, страдащи от изпитна тревожност, особено такива със специфични образователни нужди.

3. **Адаптирани инструменти:** Важен принос на изследването е адаптацията на въпросници и измервателни инструменти за изследване на тревожността и копинг стратегиите, които могат да бъдат използвани в бъдещи изследвания в други контексти.

4. **Връзка между дислексия и тревожност:** Изследването предлага нови данни и потвърждава хипотези, свързани с връзката между изпитната тревожност и дислексията, като предоставя полезна информация за педагогическите практики и разработване на стратегии за справяне с тези проблеми.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите на Петрула Христос Бенцу са насочени към важни теми в областта на психологията и образованието, като специален акцент се поставя върху изпитната тревожност и копинг стратегиите при деца с дислексия. Личният принос на докторанта се откроява в няколко ключови аспекта:

1. **Брой и съдържание на публикациите:** Докторантката има на разположение списък с публикации, който включва значителен брой (276 цитирани заглавия) научни източници. Това показва задълбочена работа и участие в научни разработки в областта на психологията и образованието. Публикациите покриват важни теми, свързани с обучението и психосоциалното развитие на деца със специфични образователни потребности, включително тези с дислексия.

2. **Качество и значимост на публикациите:** Публикациите на Петрула Христос Бенцу разглеждат и анализират теми като изпитна тревожност, психосоциални стратегии за справяне с тревожност, както и връзката между тревожността и академичните постижения. Изследванията са публикувани в научни списания, което говори за високото качество на проведените изследвания и тяхната значимост за научната общност.

3. **Личен принос:** Докторантката демонстрира значителен личен принос чрез въвеждането на нови перспективи и методологични подходи за изследване на изпитната тревожност и копинг стратегиите. Тя успява да адаптира и валидира въпросници и измервателни инструменти, които са подходящи за изследване на ученици с дислексия. Това е важен принос, който разширява възможностите за бъдещи изследвания в областта на образователната психология.

4. **Практическо приложение:** Разработените от нея инструменти и резултатите от изследванията имат реално приложение в училищната среда, което допринася за подобряване на образователните практики. В допълнение, резултатите от изследването предоставят полезни насоки за разработване на подходящи програми за подкрепа на ученици с дислексия, които изпитват тревожност по време на изпити.

В заключение, публикациите на Петрула Христос Бенцу са важни и релевантни за изследваната област, а личният ѝ принос към научната общност е значителен, като нейното изследване допринася както в теоретичен, така и в практически аспект за разширяване на знанията за изпитната тревожност и копинг стратегиите сред деца със специални образователни потребности

7. Автореферат

Авторефератът на Петрула Христос Бенцу е изготвен съгласно академичните стандарти и представя ясно основните приноси и значимостта на изследването.

В него са обобщени целите, задачите, методите на изследването, както и основните резултати, получени в хода на дисертационния труд. Авторефератът подчертава ключовите приноси на дисертацията в областта на изследването на изпитната тревожност и копинг стратегиите при ученици със и без дислексия, като същевременно предлага нови данни за различията в нивата на тревожност между тези две групи ученици.

Кратко и ясно са представени основните методологични подходи, използвани в изследването, както и приложимостта на резултатите в образователната практика. Приложените таблици и фигури допълнително подпомагат визуализирането на резултатите и допринасят за яснота и прегледност на изследването.

Авторефератът служи като обобщение на основните научни и приложни приноси на дисертационния труд, като същевременно предлага насоки за бъдещи изследвания в областта на психологията на образованието и подкрепата на ученици със специфични образователни потребности

8. Препоръките за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Дисертационният труд на Петрула Христос Бенцу предлага значителни научни и приложни приноси, които могат да бъдат използвани в различни образователни и изследователски контексти:

1. Образователни реформи:

- Включване на курсове и програми за намаляване на изпитната тревожност в училищните програми, особено насочени към ученици със специални образователни потребности, като тези с дислексия.
 - Разработване на специфични стратегии за подкрепа, които да помогнат на учениците да подобрят своите копинг стратегии, за да се справят по-ефективно с изпитния стрес.
 - Прилагане на адаптирани образователни методи, които да отчитат специфичните нужди на ученици с дислексия, като се акцентира върху индивидуализиран подход при подготовката за изпити.
2. **Подобряване на психосоциалната подкрепа:**
- Въз основа на разработената програма за насърчаване на психосоциалното благополучие, препоръчва се внедряване на подобни програми в училищата, които целят да подпомогнат учениците не само с академични, но и с емоционални трудности, свързани с изпитната тревожност.
 - Включване на училищни психолози и педагози в процеса на работа с ученици с дислексия, като същевременно се осигури обучение за учителите относно ефективните методи за управление на изпитния стрес и копинг стратегиите.
3. **Научни изследвания:**
- Резултатите от изследването предлагат основа за бъдещи проучвания в областта на образователната и педагогическата психология. Особено значение има изследването на връзката между дислексията и изпитната тревожност, което може да бъде задълбочено с по-големи и по-разнообразни извадки в различни културни и образователни контексти.
 - Изследването може да служи като база за разработване на нови инструменти за оценка на изпитната тревожност и копинг стратегиите, които да бъдат приложени в други групи ученици със специфични образователни потребности.
4. **Приложение в терапевтични практики:**
- Терапевтичните подходи за работа с деца с дислексия могат да бъдат обогатени с резултатите от изследването, като се използват адаптирани копинг стратегии и интервенции, които да адресират специфичните нужди на тези деца при изпитни ситуации.
 - Включването на когнитивно-поведенчески техники за управление на тревожността в училищната практика може да бъде един от начините за подпомагане на учениците в справянето с изпитната тревожност.

5. **Участие на родителите:** Резултатите от изследването подчертават значението на родителската подкрепа при справянето с изпитната тревожност на децата. Затова се препоръчва разработването на програми за родителско образование, които да помагат на родителите да разбират по-добре тревожността на своите деца и да предоставят подходяща емоционална и практическа подкрепа.

С тези препоръки дисертационните приноси на Петрула Христос Бенцу могат да бъдат използвани за подобряване на образователната система, повишаване на психосоциалната подкрепа за учениците и развитието на научните изследвания в тази област.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Петрула Христос Бенцу е добре структуриран, с ясно формулирани цели и задачи, и предлага значителен принос както в научен, така и в практически аспект. Трудът отговаря на всички изисквания за получаване на образователната и научна степен "доктор", и приносите му имат потенциал да бъдат използвани за подобряване на работата с ученици със специфични образователни нужди, особено тези с дислексия.

Дисертационният труд на **Петрула Бенцу съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката** и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката **Петрула Бенцу притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Психология“ като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“** на Петрула Бенцу в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология“.

17.10.2024 г.

Изготвил становището:

проф. д.пс.н. Майяна Митевска

OPINION

by Prof. Dr. Mayiana Mitevska
Plovdiv University "Paisii Hilendarski"

on the dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor"
in: field of higher education 3. Social, Economic, and Legal Sciences
professional field 3.2. Psychology
doctoral program "Pedagogical and Developmental Psychology"

Author: Petroula Christos Bentsou

Topic: Test Anxiety and Coping Strategies in Students Aged 13 to 15 with and without Dyslexia

Supervisor: Prof. Dr. Stanislava Stoyanova

1. General Overview of the Procedure and the Doctoral Candidate

By Order No. RD-1702 of 18.09.2024, issued by the Rector of the South-West University "Neofit Rilski," I was appointed as a member of the academic jury for the defense procedure of the dissertation titled "Test Anxiety and Coping Strategies in Students Aged 13 to 15 with and without Dyslexia" for the award of the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education 3. Social, Economic, and Legal Sciences, professional field 3.2. Psychology, doctoral program "Pedagogical and Developmental Psychology." The author of the dissertation is Petroula Christos Bentsou, supervised by Prof. Dr. Stanislava Stoyanova.

The set of documents submitted by Petroula Christos Bentsou in hard copy complies with the regulations of the South-West University and includes the following materials:

- Application to the Rector for initiating the dissertation defense procedure.
- Curriculum Vitae in European format.
- Minutes from the departmental council regarding the readiness for the procedure and the prior discussion of the dissertation.
- Dissertation.
- Abstract.
- List of scientific publications related to the dissertation topic.
- Copies of the scientific publications.
- Declaration of originality and authenticity of the submitted documents.

The doctoral candidate has provided 4 publications.

2. Relevance of the Topic

The topic of test anxiety and coping strategies in students with and without dyslexia is highly relevant and intriguing for several reasons:

- **Understanding Anxiety in People with Dyslexia:** Dyslexia is a neurological disorder affecting reading, writing, and pronunciation skills. People with dyslexia may face

specific challenges during exams, and understanding how anxiety impacts their performance is crucial.

- **Coping Strategies:** The study may outline the strategies used by individuals with dyslexia to cope with anxiety and highlight the differences compared to those without dyslexia.
- **Educational Support:** Understanding how anxiety influences educational outcomes can help develop better educational practices and provide effective support for people with dyslexia.
- **Emotional Well-being:** Understanding the factors related to exam stress can contribute to promoting the emotional health and well-being of students.

This topic offers significant contributions to education and psychology by improving understanding and support for students with various educational needs.

3. Understanding of the Problem

The dissertation topic "Test Anxiety and Coping Strategies in Students Aged 13 to 15 with and without Dyslexia" is particularly relevant in the modern context due to the importance of anxiety and coping strategies in the educational process. Test anxiety is a form of situational anxiety that can seriously impact academic outcomes and the emotional well-being of students, especially those with special needs, such as dyslexia. Understanding the connection between dyslexia and anxiety is crucial for developing appropriate educational and psychological interventions to help students manage exam stress.

This research problem is important because anxiety can significantly influence students' exam performance, and the presence of specific educational needs, like dyslexia, can further intensify this effect. Therefore, studying test anxiety in students with and without dyslexia is necessary to provide information about the differences in their coping strategies and to help adapt support approaches in the educational process.

The primary goal of the dissertation is to investigate test anxiety and coping strategies in students aged 13–15 with and without dyslexia. This includes examining potential differences in anxiety levels and coping strategies between the two groups and exploring the relationship between dyslexia and the methods used to manage exam stress.

To achieve this goal, the following tasks were set:

1. To investigate the levels of test anxiety in students with and without dyslexia.
2. To identify and analyze the coping strategies used by students to manage test anxiety.
3. To compare the anxiety levels and coping strategies between the two groups—students with and without dyslexia.
4. To propose recommendations for developing appropriate educational programs and support methods for students with dyslexia regarding test anxiety and their coping strategies.

These objectives and tasks are closely related to current issues in educational psychology and are of great importance for developing effective strategies to manage anxiety among students.

4. Research Methodology

The research presented in the dissertation by Petroula Christos Bentsou employs the following main methods:

1. **Questionnaires:** Personality questionnaires and surveys were used to measure test anxiety levels and coping strategies among students aged 13 to 15 with and without dyslexia. These questionnaires were adapted to be suitable and comprehensible for the target group.
2. **Sample:** The study was conducted in Greece using a cross-sectional design, including students with and without dyslexia. It is important to note that the cross-sectional method provides a snapshot of the groups during the study.
3. **Statistical Analysis:** After data collection through the questionnaires, they were subjected to statistical analysis using software such as SPSS to assess the differences between the groups. The analyses include:
 - **Descriptive statistics** to describe the main characteristics of the participants.
 - **Comparative analysis** between the groups with and without dyslexia.
 - **Correlation analysis** to examine the relationships between anxiety levels and coping strategies in the two groups.

The hypotheses in the study are related to the expectation of significant differences in test anxiety levels and coping strategies between students with and without dyslexia.

1. **Hypothesis 1:** Students with dyslexia will exhibit higher levels of test anxiety compared to students without dyslexia. The use of questionnaires and statistical analyses allows for testing this hypothesis by comparing the results of the two groups.
2. **Hypothesis 2:** Students with dyslexia will use different coping strategies compared to those without dyslexia, likely relying more on avoidance or passive strategies. Examining the coping strategies through questionnaires and subsequent analyses helps confirm or reject this hypothesis.
3. **Hypothesis 3:** There is a relationship between the level of test anxiety and the type of coping strategies used by students. Correlation analysis is appropriate for testing this hypothesis, exploring the relationships between anxiety and coping strategies.

The research methodology is precisely aligned with the formulated hypotheses, providing the necessary statistical basis for confirming or rejecting the assumed differences and relationships between the two studied groups.

5. Evaluation of the Dissertation and Contributions

The dissertation by Petroula Christos Bentsou focuses on test anxiety and coping strategies in students with and without dyslexia. The study is particularly important due to the increasing need to understand the specific educational and psychological needs of children with dyslexia, as well as the potential for improving educational methods and approaches.

The dissertation is structured with an introduction, three chapters, conclusions, and a program aimed at promoting the psychosocial well-being and academic performance of students in this age group. The text comprises 182 pages, containing 6 figures and 34 tables that illustrate and analyze the collected data and results. The reference list includes 276 titles, demonstrating thorough theoretical and empirical preparation.

Evaluation of the Dissertation:

1. **Structure and Content:** The dissertation is well-structured and logically organized, beginning with a theoretical framework, followed by the methodological section, and concluding with a detailed analysis of the results. The included program for promoting psychosocial well-being highlights the practical applicability of the findings in educational and therapeutic practices.
2. **Analysis and Results:** The statistical analysis of the data was conducted accurately, using appropriate methods for comparing and evaluating the results. The study provides new data on the differences in test anxiety and coping strategies between students with and without dyslexia, as well as the relationship between these two variables.
3. **Cited Literature:** The wide range of sources used, both in Greek and English, demonstrates a deep understanding of the research field and familiarity with current theories and studies in the area.

Scientific and Practical Contributions:

1. **Innovative Approach:** One of the most significant scientific contributions of this dissertation is the study of a specific group—students with dyslexia—and the analysis of their levels of test anxiety and coping strategies. This is particularly important as this group is not frequently studied in such detail.
2. **Practical Applications:** The developed program for promoting psychosocial well-being and academic performance can be directly applied in school settings, offering specific strategies for working with students experiencing test anxiety, especially those with special educational needs.
3. **Adapted Instruments:** An important contribution of the study is the adaptation of questionnaires and measurement tools for assessing anxiety and coping strategies, which can be used in future research in other contexts.
4. **Link between Dyslexia and Anxiety:** The study provides new data and confirms hypotheses related to the connection between test anxiety and dyslexia, offering valuable information for educational practices and developing strategies for addressing these challenges.

6. Evaluation of Publications and the Doctoral Candidate's Contribution

The publications of Petroula Christos Bentsou are focused on important topics in psychology and education, with a particular emphasis on test anxiety and coping strategies in children with dyslexia. The doctoral candidate's personal contribution is evident in several key aspects:

1. **Number and Content of Publications:** The doctoral candidate has a list of publications that includes a significant number (276 cited sources) of scientific references. This demonstrates in-depth work and participation in scientific research in the fields of psychology and education. The publications cover important topics related to the education and psychosocial development of children with specific educational needs, including those with dyslexia.
1. **Quality and Relevance of Publications:** The publications by Petroula Christos Bentsou address and analyze topics such as test anxiety, psychosocial strategies for managing anxiety, and the relationship between anxiety and academic performance. The research has been published in scientific journals, reflecting the high quality of the conducted studies and their significance to the scientific community.

2. **Personal Contribution:** The doctoral candidate demonstrates significant personal contribution by introducing new perspectives and methodological approaches to the study of test anxiety and coping strategies. She has successfully adapted and validated questionnaires and measurement tools suitable for studying students with dyslexia. This is an important contribution, expanding the possibilities for future research in educational psychology.
3. **Practical Application:** The tools and results developed by her have practical application in the school environment, contributing to the improvement of educational practices. Additionally, the study results provide useful guidelines for developing appropriate programs to support students with dyslexia who experience test anxiety during exams.

In conclusion, the publications of Petroula Christos Bentsou are important and relevant to the field of study, and her personal contribution to the scientific community is significant, offering both theoretical and practical insights into expanding knowledge about test anxiety and coping strategies among children with special educational needs.

7. Abstract

The abstract by Petroula Christos Bentsou is prepared in accordance with academic standards and clearly presents the main contributions and significance of the research.

It summarizes the objectives, tasks, research methods, and the main results obtained in the course of the dissertation. The abstract highlights the key contributions of the dissertation in studying test anxiety and coping strategies in students with and without dyslexia, while also offering new data on differences in anxiety levels between the two groups.

The main methodological approaches used in the study are briefly and clearly presented, as well as the applicability of the results to educational practice. The attached tables and figures further enhance the clarity and transparency of the study.

The abstract serves as a concise summary of the main scientific and practical contributions of the dissertation, while also providing directions for future research in educational psychology and supporting students with specific educational needs.

8. Recommendations for Future Use of the Dissertation's Contributions and Results

The dissertation by Petroula Christos Bentsou offers significant scientific and practical contributions that can be applied in various educational and research contexts:

1. Educational Reforms:

- Introduction of courses and programs aimed at reducing test anxiety in school curricula, particularly targeting students with special educational needs, such as those with dyslexia.
- Development of specific support strategies to help students improve their coping strategies to handle exam stress more effectively.
- Implementation of adapted educational methods that take into account the specific needs of students with dyslexia, focusing on individualized approaches to exam preparation.

2. Improvement of Psychosocial Support:

- Based on the developed program for promoting psychosocial well-being, it is recommended to implement similar programs in schools to support students not only academically but also emotionally, addressing the difficulties related to test anxiety.
- Involvement of school psychologists and educators in working with students with dyslexia, while ensuring training for teachers on effective methods for managing exam stress and coping strategies.

3. Scientific Research:

- The study results provide a foundation for future research in educational and pedagogical psychology. Particular importance lies in studying the relationship between dyslexia and test anxiety, which can be explored further with larger and more diverse samples in different cultural and educational contexts.
- The research can serve as a basis for developing new tools for assessing test anxiety and coping strategies, which could be applied to other groups of students with specific educational needs.

4. Application in Therapeutic Practices:

- Therapeutic approaches for working with children with dyslexia can be enriched by the results of the study, using adapted coping strategies and interventions to address the specific needs of these children in exam situations.
- Incorporating cognitive-behavioral techniques for managing anxiety in school practice may be one way to help students deal with test anxiety.

5. Parental Involvement: The study results emphasize the importance of parental support in managing children's test anxiety. Therefore, it is recommended to develop parental education programs to help parents better understand their children's anxiety and provide appropriate emotional and practical support.

These recommendations can help utilize the contributions of Petroula Christos Bentsou's dissertation to improve the educational system, enhance psychosocial support for students, and further the development of scientific research in this area.

CONCLUSION

The dissertation by Petroula Christos Bentsou is well-structured, with clearly formulated objectives and tasks, offering significant contributions both in scientific and practical terms. The dissertation meets all the requirements for obtaining the educational and scientific degree "Doctor," and its contributions have the potential to improve work with students with specific educational needs, particularly those with dyslexia.

The dissertation by Petroula Bentsou contains scientific, applied-scientific, and practical results, representing an original contribution to science, and meets all the requirements of the Law on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria (ZRASRB) and the Rules for its Application.

The dissertation demonstrates that doctoral candidate Petroula Bentsou possesses deep theoretical knowledge and professional skills in the field of Psychology, as well as the ability to conduct independent scientific research.

For the reasons mentioned above, I confidently give my positive assessment of the research presented by the reviewed dissertation, abstract, achieved results, and contributions, and I

propose to the esteemed academic jury to award the educational and scientific degree "Doctor" to Petroula Bentsou in the field of higher education 3. Social, Economic, and Legal Sciences, professional field 3.2. Psychology, doctoral program "Pedagogical and Developmental Psychology.

October 17, 2024

Reviewer:

Prof. Dr. Mayiana Mitevska